

Mateřská škola a Základní škola Merklín

Školní 320, 334 52 Merklín

tel.: +420 721 640 085 e-mail: info@mszsmerklin.cz

IČO: 709 71 561 www.mszsmerklin.cz účet školy: 78-3057040277/0100

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

školní rok 2025/2026

vypracovala: Mgr. Lenka Beštová, školní metodik prevence, září 2025

Školní neúspěšnost znamená selhávání dítěte v podmínkách školního prostředí. Projevuje se špatným prospěchem nebo negativním postojem k vlastnímu učení a vzdělávání.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z **vyhlášky č. 27/2016 sb.**

S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovná poradkyně, metodička prevence i jiní pedagogičtí pracovníci školy. Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími jednotlivých předmětů zajišťují žákům se specifickými poruchami učení (SPU) poskytování doporučených podpůrných opatření. Třídní učitelé vyhodnocují prospěch žáků ve svojí třídě. U neprospívajících žáků zjišťují příčinu neúspěchu. Vyhodnocují příčinu zhoršení prospěchu a v případě potřeby je vypracován Plán pedagogické podpory (PLPP).

Neúspěchem ve škole může být ohrožen žák, který:

- má speciální vzdělávací potřeby
- nastoupil nově do školy
- přestoupil na 2. stupeň ZŠ
- přešel z jiné školy
- má dlouhodobější absenci z důvodu nemoci
- prožívá změnu rodinné situace
- neovládá český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Příčiny školní neúspěšnosti žáka:

- osobnost (schopnosti, charakter, odpovědnost, vytrvalost, odolnost vůči zátěži, snížená inteligence, emoční labilita)
 - motivace (podíl mají rodiče, učitel, spolužáci)
 - poruchy učení
 - poruchy chování
 - metody učení (každý si volí nejlépe vyhovující metodu)
 - aktuální zdravotní stav
 - nepravidelná docházka nebo častá absence
 - nepodnětné rodinné prostředí
 - problematické vztahy (s vrstevníky, s dospělými, s autoritami)
 - ohrožení sociálně nežádoucími vlivy

Neúspěch žáka ve škole se může projevit neprospěchem nebo závadovým chováním (porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením ve třídním kolektivu).

Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou se situací seznámeni.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni zákonní zástupci žáka prostřednictvím třídních učitelů.

Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projednají na schůzce se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhnou možnosti řešení.

V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům

zprostředkování spolupráce s odborníky z poradenských zařízení – pedagogicko psychologická poradna (PPP), speciálně pedagogické centrum (SPC), středisko výchovné péče (SVP).

Úspěšnost žáka ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole závisí nejen na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení i míře sebedůvěry.

Problémy žáka ve vyučovací hodině:

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí nebo nedokáže se soustředit
- při práci vyrušován spolužáky
- problémy v komunikaci s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím daného předmětu
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat, rozptyluje spolužáky
- odmítá nabízenou pomoc vyučujících

Problémy žáka s domácí přípravou:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy v komunikaci s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím daného předmětu
- nedostatečná nebo chybějící pomoc zákonných zástupců

Ostatní aspekty ovlivňující vzdělávání žáka:

- dlouhodobé zdravotní problémy
 - změna bydliště, dojíždění
 - problémy v rodině
- (rozchod rodičů, úmrtí člena rodiny, tíživá ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
 - útky před problémy
 - problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Řešení školní neúspěšnosti žáka

Pro efektivitu strategie jsou důležité formy a metody práce volené učiteli. Cílem je zachytit problém včas a odhalit příčinu neúspěšnosti. Úzce spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, s odborníky z poradenských zařízení - PPP, SPC, SVP. V případě, že je třeba žáka vyšetřit v poradenském zařízení, pomáháme zákonným zástupcům vyšetření zajistit.

Prostředky řešení školní neúspěšnosti žáka:

- individuální přístup
- respektování individuálního tempa
- podpora, motivace, pochvala, prožití úspěchu
- nastavení vhodných podpůrných opatření 1. stupně (PO1)
- konzultace a pomoc při výběru vhodných učebních metod
- po dlouhodobé absenci: konzultace ke zvládnutí zameškaného učiva, časové rozvržení doplnění učiva, plánované zkoušení, informování zákonných zástupců o průběhu adaptace žáka
- u žáka z nepodnětného rodinného prostředí podpořit přípravu na vyučování, spolupráci s rodinou
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáka volit formy a druhy zkoušení odpovídající schopnostem žáka a posilující jeho pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřovat na pozitivní výkony žáka a podporovat jeho motivaci k učení
- používat podpůrné pomůcky (přehledy, tabulky, počítadlo, kalkulačka) – dle charakteru předmětu, jež pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- jednostranně nezdůrazňovat nedostatky a chyby žáka

Nástroje na koordinaci péče o žáka se speciálně vzdělávacími potřebami (SVP)

- podpůrná opatření prvního stupně (PO1)
- plán pedagogické podpory (PLPP)
vzniká z iniciativy učitele jednotlivého předmětu, může mít neomezenou platnost nebo být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, archivuje ho vyučující, který PLPP tvořil
- individuální vzdělávací plán (IVP)
podpůrné opatření v rámci 2. - 5. stupně, tvořen na základě doporučení PPP, SPC - po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- asistent pedagoga (AP)
personální podpora vždy dána doporučením PPP, SPC
- doporučení z poradenského zařízení
všichni vyučující seznámeni s doporučením pro daného žáka
- doučování
- krátkodobé, déleodobé

Životní situace, v nichž je vhodné žákovi pomoci, způsoby prevence

NÁSTUP ŽÁKA DO ŠKOLY (1. třída)

- co nejdelší pozitivní motivace – zažívání úspěchu, příjemné zážitky
- hodnocení žáka vzhledem k jeho osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno, zralé
- pokud žák začne selhávat, zjistit co nejdříve proč – a podpořit ho
- spolupráce s MŠ (škola nanečisto) – adaptace na školní prostředí, docvičení potřebných dovedností, návštěva MŠ budoucí učitelkou, akce pořádané školou pro předškoláky
- komunikace se zákonnými zástupci – vše vysvětlit, realizovat besedy ve škole i v MŠ o školní zralosti a připravenosti, co by měl žák před nástupem do školy ovládat
- adaptační kurz pro žáky 1. ročníku – realizován ve škole, organizován třídní učitelkou s podporou metodičky prevence a ve spolupráci s vychovatelkou školní družiny
- začne-li žák selhávat, je nutné upravit vyučovací metody
- všechny postupy je vhodné vysvětlit zákonným zástupcům, aby mohli podobně přistupovat k dítěti doma při přípravě na vyučování – zacílení na konkrétní problém
- selhává-li žák výrazně, je nutná odborná diagnostika příčin problému – vyšetření v poradenském zařízení PPP, SPC, SVP

PŘESTUP ŽÁKA NA DRUHÝ STUPEŇ (6. třída)

- dopřát dostatečný čas na adaptaci
- komunikace mezi učiteli prvního a druhého stupně – předávání zkušeností (jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak byly řešeny problémové situace)
- adaptační kurz – na začátku školního roku, učitel své žáky lépe pozná, společné příjemné zážitky podpoří vzájemnou důvěru, realizován i mimo školní prostředí, organizován třídním učitelem s podporou metodičky prevence a ve spolupráci s dalšími pedagogy

ZMĚNA ŠKOLY

- znamená pro žáka změnu vzdělávacího programu – soulad musí zajistit vyučující
- není povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy odpovídají zákonní zástupci), je však vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť
- bezpodmínečná je komunikace učitel – zákonný zástupce – žák (všemi směry)
- oboustranná informovanost, jak žák zvládá adaptaci

NEMOC, ZVÝŠENÁ OMLUVENÁ ABSENCE

- při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat
- zajistit doplňování učiva
- ulehčit žákovi návrat po nemoci do školy
- stanovit plán doplnění učiva a následného přezkoušení
- sledovat častější absenci žáka a její důvody (návštěva lékaře, nevolnost, rodinné důvody)
- zkoumat, zda žák chybí při проверkách nebo v době plánovaného zkoušení, zda se jedná opakovaně o konkrétní dny v týdnu

ZMĚNA SITUACE V RODINĚ

- žákovi můžeme pomoci, získáme-li vhled do rodinné situace
- důležité je dobré třídní klima a především vzájemná důvěra mezi žákem a učitelem
- sledujeme žáky, kteří jsou velmi slabí nebo výrazně se zhoršili nebo začali být apatičtí vůči plnění školních povinností nebo změnili své chování
- řešit neodkladně – osobní schůzka se zákonnými zástupci žáka
- případně doporučit odbornou pomoc v poradenském zařízení (PPP, SPC, SVP, psycholog, psychiatr)

ŠPATNÁ SOCIÁLNÍ SITUACE

- poskytnout žákovi pomoc a podporu
- ohlídat, aby se žák nestal terčem posměchu spolužáků
- problém řešit se zákonnými zástupci žáka
- v případě přetrvávajících problémů kontaktovat odbor sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD)
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

ZÁVADOVÉ CHOVÁNÍ, ZÁŠKOLÁCTVÍ

- nepřehlížet porušení školního řádu
- nepomůže-li prevence, závadové chování řešit v souladu se školním řádem
- důsledně řešit zvýšenou omluvenou absenci

KONTAKTY NA PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ A INSTITUCE

Pedagogicko – psychologická poradna Plzeň, pracoviště Plzeň – jih (PPP)

Částkova 78, 326 00 Plzeň - Slovany
tel. 377 468 146 (Mgr. Eliška Kloudová)
poradnajih@pepor-plzen.cz

Speciální pedagogické centrum Plzeň (SPC)

Vejprnická 56, pavilon 7, 318 00 Plzeň – Skvrňany
tel. 377 383 534, 377 308 119 (PaedDr., Mgr. Zdenka Slupská)
spchey@gmail.com

Středisko výchovné péče Plzeň (SVP)

Karlovarská 67, 323 00 Plzeň
tel. 377 538 185, 774 715 262
svpplzen@dduplzen.cz

Odbor sociálně – právní ochrany dětí Přeštice (OSPOD)

Husova 465, 33401 Přeštice
tel. 379 304 530, 778 474 876 (Zdeňka Bártová, DiS.)
bartova@prestice-mesto.cz

Odbor sociálně – právní ochrany dětí Stod (OSPOD)

Sokolská 566, 333 01 Stod
tel. 379 209 440 (Martina Berková, Bc.DiS.)
berkova@mestostod.cz

Centrum adiktologické prevence Plzeň (CAP)

Tylova 707/20
301 00 Plzeň
tel. 377 421 034
managemet@cap-plzen.cz

Policie České republiky, Obvodní oddělení Stod

Hradecká 320
333 01 Stod
tel. 974 901 107
px.oo.stod@pcr.cz

Linka bezpečí

tel. 116 111

Tísňová volání:

Hasiči 150
Záchranka 155
Policie 158
Tísňová linka 112